

RAMBAM: A MAN OF LETTERS

אגרת השמד
(LETTER ON
PERSECUTION)

אברהם הנטמה

מאת הרב מײַימָן הספּרְדִּי. אֲבִי הַרְמָבֶ'ם ו'ל.
אשר כתב בעת שָׁהֵר נוירות רעות ריל על
ישראל. למען להוכיח ידיהם רופות על אריבת הנלוות.

הכט"י היי ספּון וטמן באוקספורד. ויצא לאר בפֿאַרְזִי
בשנה תרכצ'. ועתה הווא יקר המזיאות מאדר.
ויצא עתה לאר שנית מאת מהזוקי הדרת כווארשא
לחק רוח אטניות בבני הנערום. טננה וטסדור. ע"י
רב ר' שלמה האלפּערין ני' נבר הרב בעל מנן
אברהם זצ"ה. בעל המחבר ספר חומת
הדרת והאמונה.

וּוֹאָרָשָׂא

בדפוס החשובלי צי ארי יהודה לייב ליפשיץ טוראנאוסקי 47
שנת אייל תערגן לפ"ק

СЕФЕРЪ ИГРЕСТЬ ГАНХОМО

ВАРШАВА 1912 тип. Пиментъ и Швабе

אנדרת הנטהמה לרביינו פֿרִימָן ז"ל ג

בשם אל עולם .

אנדרת מטורינו ורבינו מיטון ביר מטורינו ורבינו יהוסף וכרכ' צדיק לנברכה בעיר פאמ שנת אתניא לשטרות שלחה אותה לאחד מאחיו (לבעץ אכואנה) להשתעשע בה ולנחם נפשות הכאבים על רעות הנלות והמצטערים על ריחוק הישועה ויעודיה ותוחלת מטושבה ננד מה שנקרה ויום ולילה חולפים עליוו ננד רצוניינו . וההרים על קידוש השם ועשיות מצותיו :

וזאף כי רבבו הצרות ראוי לנו ל��ות למנותה ותוחלת להבטחות הטובות שייעדרנו כי דבריו נאמנים והוא יתעלה דבר על עצמותיו (ישעה מה ב"ג) כי נשבעתי יצא מפי צדקה דבר ולא ישוב כי לי תכרע כל ברך (במתקיך) חמל נ"ג כו' סנת חרכעת חלפיס ותתק"כ ליזrica לחכנון כי'irl תשבע כל לשון והפירוש בזה ; בשמי נשבעתי ונורתי בנאותכם בחמד טמני והוא דבר ולא ישוב ריקם כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון ואין מי שישבע בשמי שלא יקיים ושהלא יפעל (על מה שנשבע) וכל שבן אם אני הוא הנשבע ואני הפועל . יתעלה זכרו ושמתו :

An epistle from our revered teacher Maimon ben Yosef,
written in the city of Fez in the year 1,471 to the
Seleucid era [=1160]. He sent it to one of our brethren
to provide relief and consolation to distressed souls
who are in pain on account of the evils of the exile and
suffer on account of the remoteness of the salvation, its
promises and expectations, and who are persecuted
day and night and are slain in sanctification of His name
by performing His commandments.

אמר כותב האגדה ! אלהים אשר הדריך אל רצונו . ולמה שתחיבנו התורה ויעשה בהבטחתו לחשודיו על ידי נביינו . ככזה טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרכן ירדך ענויים במשפט וילמד ענויים דרכו :

דע כי כבר נתבאר ונתאמת מכפרי הנביאים ופרושי הרבניים (הلكים) ומה שקבלת הכנסתה מן הכנסתה . האמת שאין בו שום ספק ולא כוב הוא . כי אלקים הוא יודע במה שהיה קודם היותו . ובבר קדמו ביריעתו כל העניים . ולא ישנא דבר אשר יעשה אותו . ולא ייקר דבר ואח"כ יגנהו . אך האדם אשר נעלמו טמן ידיעות הפטרים . הוא אשר ירצה בדבר ויחדש עליו מה שלא ירצה בו ויבחו אמונה מי שקרם לו ידיעות כל העתידות וכל (חוואלהם) ותוعلתם ואח"כ יבוננים כתו שרצו . אין ירצה דעת ואח"כ יבחו . ואין ירומם עם ואח"כ ישפילם . וזה הוא דבר לא יתכן מצד יתעלה ובאמרו למי שהשגב (ר"ל בלק) לא איש אל ויכוב ובן אדם ויתנהם (בתרבר בג יט) יאמר שמויאל עה"ש : ונם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחות (ש"א טז כ"ב) וכאער ראיינו כי הוא בחר בעם ורומם חסדו נטה אליהם ודראה טובותיו להם ותקרב להם קריות אשר לא היה לנברא לפניהם ולא לנברא אחריהם . ירענו כי קדם ידיעתו בהם וידע כי הם יעבדוהו ויעמדו במצותו בראשית ואחרית וכל אשר יקרה ביןיהם מה טקרים עוברים אין השarra להם ולא קיומם . כארם בריא אשר נדל והיה קטן ונדרג ממדרינה למדרינה עד שבא אל שווי הימים . ונשאר ומן מה בתכלית השלמות . אח"כ נתחרשו עליו חלישות וחולאים ונשחתה בריאתו ונשתנו הזר פניו כאלו לא היה בריא מעולם ונשתנה תמנתו בכלל ונשאר במצב זה איזה מפן שר אשר נשנה מצבו והתחליל הגוף לשוב לבריאתו ונשנתה לטוב מעט עד אשר חור לבריאתו בתחילת וכאלו לא היה חולה מעולם :

Know that it has already been clarified and proven in the prophetic writings, rabbinic commentaries, and communal traditions—a veritable and immutable truth—that God has foreknowledge of all that will come to pass; that He changes nothing; that He does not esteem something and subsequently disparage it. It is man, however, who lacks hidden knowledge, who is variable, who first desires something and subsequently rejects it, first esteem sit and later denigrates it...

He, however, is unlike this. He saw fit to choose a particular nation to be His, elevated it, favored it and drew it near to Him in an unprecedented manner. We understand that He had foreknowledge of them; that they would serve Him and keep His commandments from start to finish and any interruptions [in that worship] are merely transitory and not lasting.

Just as a healthy person grows steadily to stability, stays that way for a while, and will later succumb to weakness and illness that damage his health and alter his appearance may look as though he was never healthy at all—eventually his health will steadily improve until he looks as though he was never even ill.

חוּכָתָנוּ לְהַאֲמִין וְלְבֶטֶוחַ בְּבוֹרָא

לפיכך חובה³⁷ علينا לבטוח בה' ולהאמין בו ולא לפkapק בהבטחותיו כשם שאיננו מטיילים ספק במציאותו, ולא תחשדתו שירחיקנו, כי כבר הבטיחנו על הקירוב. [בשעת הצעס כבשעת הרצון].

ואל יבהירנו יתרון מצב האומות ואורך ימיהן ורוב מספרם³⁸ ועלילותיהם ומצוותיהם³⁹, כי אנו בד' בוטחים ובהבטחותינו מאמינים. וחרפ' מושלם בנו וחזק ידם علينا והשתעבדם ורדוthem בנו. ואף כי תוכפות הצרות [הרעות] علينا לילה ויום⁴⁰, ביום נירא⁴¹ מן ההרים ומן המזימות⁴² אשר חושבים علينا בחלוף השעות, ונкова כי ייטיב מצבנו⁴³ כאמש בשכנו בשלום, ובחצי היום⁴⁴ נאמר הלואי⁴⁵ וננוח היום מהם ביום אתמול שלא אוננה לנו רע⁴⁶, ולילה נאמר מי יודע איזו רעה תבוא בזה הלילה, לו יהיה הלילה זהה כמו⁴⁷ היום שעבר, והוא אשר הזהירנו⁴⁸ נביינו⁴⁹ (**דברים כח סז**) "בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר" - אף על פי כן علينا להשיב אל לבנו הבטהתו ותקותנו וזה יגוחו הנפשות הדואבות ויסור פחדן⁵⁰, כי אך מנוחה ומרפא יתנו אחר כל

Therefore, we are obliged to trust in God and have faith in Him; not to doubt His promises just as we do not doubt His existence; not to fear that He might reject us because He has promised to keep us close [at times of anger as well as in times of contentment].

Let not the seeming advantages of other nations—their longevity, numerical superiority, deeds and plans—frighten us, because we trust in God and believe in His promises. Even if they are ruling over us with a heavy hand; even if they subjugate us and oppress us; even if we suffer day and night...

Despite all this, we must be firm in our trust and hope...

The impetus for Maimonides to write *Igeret HaShmad* was that a particular rabbi living outside Spain wrote a letter condemning the Spanish Jewish community for converting to Islam. The letter was written in response to a question by a secret Spanish Jew on the status of forced Jewish converts to Islam. The rabbi showed insensitivity to the Jewish situation in Spain and failed to express sympathy and encouragement.

The rabbi wrote that belief in Islam and its teachings is considered idolatry. Therefore, a Jew who is forced to convert to Islam is first obligated to give up their life rather than convert. Failure to do so renders the person an apostate, excommunicated from the Jewish community, unfit to testify in a Jewish court of law and invalid to be a witness in a marriage or divorce. This is the case even where the person secretly practices Judaism at home.

Furthermore, he wrote, if one entered a Mosque, even without praying, that person is considered an apostate. If, after attending prayers in a Mosque, one prays to G-d at home, the prayers are despised, hypocritical and considered a sin. In conclusion, he wrote, every Jew is obligated to give up his life rather than accept Islam.

אמר רבי משה בדור חמוץ אמת אמת
 דוריון לאין מארן.
 החכמה לפידבריו ממוֹתָלָא קרא של הכה מג ליה נעל רב
 ק הלוּק עיר פיהם הטמל הרקבה בעלהו. נעל עליון גשל מך האך
 אמר יכרי חוכם בו. מה יודות לאו רוח האין בטל חוכם וטל הווא שבין ..
 ביביא אמלת האס יודה החזק בז' זהה כטביה נלא ימוֹתָן יסבון
 בינו יכניונו בנויס אַלְפֵי לאות ימות אליהם ופייך לך העדרות ואחר שפה
 חיוב הטלה טרעה והשׂדות מה אין לך מפי אפה לשוב המלויו
 כלב יין הנלאה הו צבר חלון און בו טלית חדר הילון והשׂרין
 בו דבריך יפסידוס ואפעה הנטיכ חמדות תלשתה והיינו מלעיביך
 גורם דברינו אהו שהווע ערוך והלוך ושמוד לולי לא מטלחה
 על החסדי אמר נתחפר בו עצמן הלאה ערפליה ווְהַ כלאה הדר ביר
 בטלון כמו שאמ זה בתריתו הקדושה מוחכר טמיין פ. טפחת גבר
 זהן אלויך דאי האידטטיט ניחמיהל צבורי ובר מוחמלת טל
 מצוין יש לנו ירבה בדבר וימלען הטניין וכבר רנה החבש נזה

אגרת השמד

אמר משה א' בן הרב הדין מימון הספרדי זכר צדיק לברכה.

שאל שאל איש מאנשי דורינו לאיש מאנשי החכמה לפיו דבריו, ממי: שלא קראה עליהם ממה שקרה על רוב קהילות ישראל מזה השמד², המקום יבטלו, על עני השמד³: וזה אשר יכרי חוהו בו להודות לאוthon איש בשליחות ושהוא נביא אמת, האם יודח האדם בזאת בשבייל שלא ימות ויתמען • בנין ובנותיו בגנים, או ב אם ימות ולא יUID לו העדות היה אחר שהוא מחויב בתורת משה רכינו עליו השלום ועדות ג היה גם כן • מביאה לעזוב המצוות כולן. ויען הנשאלה על זה דבר חולש אין לו הטעם, והוא סדר הלשון והענין, סדר בו דברים יפסידום אפילו הנשים חסרות המוח ו.

A contemporary of mine¹ inquired regarding this persecution² in which he is forced to confess that that man³ is God's messenger and that he is a true prophet. He addressed his query to one whom he calls a sage⁴ and who was not touched by the tribulations of most of the Jewish communities in this violence, may it pass soon, and he wished to learn whether he should make the confession in order not to die, although his children will be lost among the gentiles, or should he die and not acknowledge what he demands, seeing that in this way he does what he is required by the Torah of Moses, and that the confession leads to the relinquishment of all the commandments.⁵

למחלת היה וארפאה בה בעורת ה'). וראיתי לחלק דברי בזה העניין לחמשה
מיניות, המין הראשון בחלוקת המצויות בעת האונס, המין השני בגבול חלול
חשם ועונשו, המין השלישי במדרגת הנתרגשים על קדוש ה' והאנוסים באונס
השמד, המין הרביעי בעניין הזה מצללות השמדות ומה ראוי לאדם לעשות בו,
המין החמישי במספר איך יאות לאדם שישמור בזה השמד נט, המקום יבטלו
אמן.

I think it right to divide what I have to say on this subject into five themes: 1. the class of the laws related to the time of forced conversion; 2. definitions of the desecration of God's name and the punishment; 3. the ranks of those who die a martyr's death, and those who are forcibly converted in a persecution; 4. how this persecution differs from others, and what is to be done in relation to it; and 5. a discussion of how advisable it is for one to be careful in this persecution, may God soon put an end to it. Amen.

הMAIN הראשון בחלוקת המצוות בשעת האונס לשלהי כללים מהמצוות, והם : עבודה זרה, גלוי עריות, וSHIPICOOT דמים. הדיון בהן הוא שבל זמן שיאנס על אחת מהן הוא מצווה שיהרג ואל יעבור בכלל זמן ובכל מקום ועל איזה עניין SHIYIHIA³⁹. אמנם אמרי בכלל זמן, רצוני לומר בין בשעת השמד ובין שלא בשעת השמד, ואמרי בכלל מקומות רצוני לומר בין בצענעה בין בפרהסיא, ואמרי על איזה עניין, רצוני לומר בין נתכוון להעבירותו בין שלא נתכוון להעבירותו⁴⁰ יהרג ואל יעבור. ושאר המצוות כולם מלבד אלו השלש אם אכןו עליהם אונס יביט אם להגנת עצמו נתכוון יעבור ואל יהרג בין בשעת השמד⁴¹ בין שלא בשעת השמד,

Theme one, the distribution of the precepts during a time of duress, is divided into three classes: A. One class of precepts, those concerning idolatry, incest, and bloodshed, requires that whenever a person is forced to violate any of them, he is at all times, everywhere, and is obliged to die rather than transgress.¹¹¹ B. All the other commandments, any of which an oppressor may compel him to transgress, he is to judge. If the tyrant does it for his personal satisfaction, be it a time of persecution or not, privately or publicly, he may violate the Torah and escape death.¹¹² Support of this procedure is found in the

of a persecution.¹¹⁷ C. If it is the aim of the oppressor to have him transgress, it is for him to deliberate. If it is a time of persecution he is to surrender his life and not transgress, whether in private or in public, but if it is not, he should choose to transgress and not die if it is in private, and to die if it is in public.¹¹⁸ This is how the sages formulate it: When R. Dimi arrived he ruled in the name of R. Johanan that even if it is not a time of persecution, he may transgress rather than die only in private: in public he may not violate even a minor

Profanation of God's name is a grievous sin for which the inadvertent sinner and the deliberate sinner are equally punished. The rabbis rule is a more serious sin than any other. Neither the Day of Atonement,¹⁴⁰ nor suffering, nor repentance procures forgiveness. This is the dictum

As profanation of God's name is a grievous sin, so is sanctification of His name a most meritorious deed, for which one is generously rewarded. Every Jewish individual is required to sanctify God's name. a person fulfills one of the commandments, and no other motive impels him save his love of God and His service, he has publicly sanctified God's name.¹³³ So also if he enjoys a good reputation he has sanctified God's name. The rabbis phrase it this way: "When a person has studied

A person to whom God grants the privilege of ascending to this high rank, in other words, to suffer a martyr's death, even if he is as sinful as Jeroboam ben Nebat and his associates,¹⁵⁵ is surely one of the members of the world-to-come, although he may not be learned.¹⁵⁶

Now, if he did not surrender himself to death but transgressed under duress and did not die, he did not act properly, and under compulsion he profaned God's name. However, he is not to be punished by any of the seven means of retribution.¹⁶⁰ Not a single instance is found in

by the Torah.¹⁶³ He is not dubbed a transgressor, nor a wicked man, nor is he disqualified from giving testimony, unless he committed a sin that disqualifies him from serving as a witness.¹⁶⁴ He simply did not fulfill the commandment of sanctifying God's name, but he can under no circumstance be named a deliberate profaner of God's name.¹⁶⁵

guilty.¹⁶⁶ Even if he worships idols under duress his soul will not be cut off, and he is certainly not executed by court order. This principle

Theme four deals with the difference between this persecution and others, and what a person should do. Remember that in all the difficulties that occurred in the time of the sages, they were compelled to violate commandments and to perform sinful acts. The Talmud lists the prohibitions, that they may not study Torah, that they may not circumcise their sons,¹⁷³ and that they have intercourse with their wives when they are ritually unclean.¹⁷⁴ But in this persecution they are not required to do anything but say something, so that if a man wishes to fulfill the 613 commandments¹⁷⁵ secretly¹⁷⁶ he can do so. He incurs no blame for it, unless he set himself without compulsion to desecrate the Sabbath, although no one forced him.¹⁷⁷ This compulsion imposes no action, only speech. They¹⁷⁸ know very well that we do not mean what we say, and that what we say is only to escape the ruler's punishment and to satisfy him with this simple confession.

Anyone who suffered martyrdom in order not to acknowledge the apostleship of “that man,”¹⁷⁹ the only thing that can be said of him is that he has done what is good and proper, and that God holds great reward in store for him. His position is very high, for he has given his life for the sanctity of God, be He exalted and blessed. But if anyone comes to ask me whether to surrender his life or acknowledge, I tell him to confess and not choose death. However, he should not continue to live in the domain of that ruler.¹⁸⁰ He should stay home and not go out, and if he is dependent on his work let him be the Jew in private.